

COVID-19 Pandemi Sürecinin Toplumsal Hemşirelik İmajı Üzerindeki Etkisi

Ferzan KALAYCI EMEK¹ Nazike DURUK^{2*}

¹ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi, Türkiye

^{2*} Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Türkiye

Makale Bilgisi

ÖZET

Makale Geçmişi

Geliş Tarihi: 01.10.2022

Kabul Tarihi: 16.03.2023

Yayın Tarihi: 25.04.2024

Keywords

COVID-19,
Hemşirelik,
İmaj.

Araştırmada COVID-19 pandemi sürecinin toplumsal hemşirelik imajı üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel bir araştırma olup fenomenolojik tarzda desenlenmiştir. Araştırmanın verileri Ağustos 2020 -Eylül 2020 tarihleri arasında sanal ortamda kişisel özelliklere ilişkin altı, hemşirelik imajına ilişkin üç soruluk anket formu ile toplanmıştır. Araştırmada amaçlı örnekleme ve kartopu örnekleme yöntemleri kullanılmış olup, araştırmada 680 kişi yer almıştır. Elde edilen veriler sayı yüzde ve içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırmadaki bireylerin yaş ortalaması 30.9 ± 4.92 , %52.2'si kadın, %50.7'si bekâr, %49.3'ü lisans mezunu, %49.8'i ilde yaşamını sürmekte ve %63.8'i profesyonel meslek sahibidir. Katılımcıların %70.3'ü pandemi sürecinin hemşirelik imajına ilişkin düşüncelerini değiştirdiğini ifade etmiştir. Katılımcıların pandemi sürecindeki hemşireliğe ilişkin görüşleri teşekkür ve değerlendirme olmak üzere iki ana başlık altında incelenmiştir. Yoğunlukla bireyler hemşirelere yönelik minnet ve teşekkür içerikli yorumlamalarda bulunmuştur. Araştırmadaki katılımcıların çoğu pandemi döneminin hemşireliğe olan bakış açılarında olumlu yönde değişiklik yarattığını bildirmiştir. Ayrıca pandemi dönemi ile birlikte hemşirelik mesleğini daha yakından tanıma fırsatı bulduklarını ifade ederek meslek üyelerine olan teşekkür ve minnet duygularından sıklıkla bahsetmişlerdir.

The Effect of The COVID-19 Pandemic Period on The Social Nursing Image

Article Info

ABSTRACT

Article History

Received: 01.10.2022

Accepted: 16.03.2023

Published: 25.04.2024

Keywords

COVID-19,
Nursing,
Image.

The aim of the study was to determine the effect of the COVID-19 pandemic process on the social nursing image. The research is a qualitative research and was designed in a phenomenological style. The data of the research were collected between August 2020 and September 2020 in a virtual environment with six questions about personal characteristics and three questions about the image of nursing. Purposeful sampling and snowball sampling methods were used in the research, and 680 participants took part in the research. The data obtained were evaluated by number, percentage and content analysis. The mean age of the participants in the study was 30.9 ± 4.92 , 52.2% were female, 50.7% were single, 49.3% were undergraduate graduates, 49.8% were living in the province and 63.8% had a professional occupation. 70.3% of the participants stated that the pandemic process changed their thoughts about the image of nursing. The views of the participants on nursing during the pandemic process were examined under two main headings as acknowledgment and evaluation. Mostly, individuals made comments about the nurses with gratitude and thanks. Most of the participants in the study reported that the pandemic period created a positive change in their perspectives on nursing. In addition, they stated that they had the opportunity to get to know the nursing profession more closely with the pandemic period, and they frequently mentioned their feelings of gratitude and gratitude to the members of the profession.

To cite this article

Kalaycı Emek, F. & Duruk, N. (2024). COVID-19 pandemi sürecinin toplumsal hemşirelik imajı üzerindeki etkisi, *Genel Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(1), 44-56. <https://doi.org/10.51123/jgehes.2024.111>

*Sorumlu Yazar: Nazike Duruk, nduruk@ogu.edu.tr



This article is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)

GİRİŞ

İmaj bir kimsenin, bir topluluğun veya bir kurumun kendisi ile ilgili zihinlerde isteyerek veya istemeyerek bırakmış olduğu fikir veya izlenimdir (Dost ve Bahçecik, 2015). Bu bağlamda imaj, kişinin kendisini iletişimin tüm imkânlarını kullanarak olabildiğince doğru ve etkileyici bir şekilde ifade etmesidir (Özdemir, 2012). İmaj kavramı üzerinde farklı tanımlamalar yapılabilen, olumlu ve olumsuz değerlendirmeye açık bir konudur. İmaj olumlu tanımlarda başarılı olmanın kilit noktası olarak tanımlanırken, olumsuz tanımlarda sahte, gerçekçilikten uzak ve yapay özellikler olarak tanımlanır (Özdelikara ve ark., 2015). İmaj kavramının kişisel imaj, mesleki imaj ve toplumsal imaj gibi alt boyutları vardır (Korkmaz ve Görgülü, 2010).

Mesleki imaj, meslek üyelerinin paylaştığı, sosyal statü, yetenek ve davranış modelidir. Bir grubun toplum tarafından değerlendirilmesi ve bu değerlerin yaygın biçimde kabul edilmesidir. Mesleki imajın oluşmasında pek çok faktör rol oynamaktadır. Bu faktörler; mesleğin başarısı, toplumsal alan çalışmaları, farklı iletişim kanallarının mesleğe ilişkin toplumda oluşturduğu izlenimler, medya ve kültürel etkenlerdir (Özata ve Aslan, 2011). İlgili etkenler ışığında toplumsal alanda mesleklere ait görüşler oluşur ve bir imaj belirlenir (Hendel ve Kağan, 2011).

Meslek grupları açısından mesleki imaj önemli bir değerdir. Bu durum hemşirelik için de geçerlidir (Özdemir, 2012). Uzun bir geçmişi olan hemşireliğin profesyonelleşmesini etkileyen faktörlerin içinde imajın önemli rolü olduğu bilinmektedir (Özdelikara ve ark., 2015). Bu nedenle hemşirelik imajı uzun tarihsel süreç içerisinde her zaman tartışılan ve çözüm önerileri getirilen bir konu olma özelliği taşır (Sabancıoğulları ve Doğan, 2011). Hemşirelik imajının toplumsal alanda farklı algılanmasına neden olan içsel ve dışsal faktörler söz konusudur. İçsel faktörler; rol belirsizliği, rol karmaşası; profesyonel güven eksikliği, çekingenlik, utangaçlık ve benlik saygısının düşük olmasıdır. Dışsal faktörler hemşirelerin geleneksel yardımcı rolü, sağlık bakım kuruluşlarının hiyerarşik yapısı, hekimlerin otorite ya da ekip lideri olarak algılanması, yasal işlem tehdidi ve işini kaybetme korkusudur (Terzioğlu ve Taşkın, 2008). Dolayısı ile hemşirelik kişisel ve kurumsal alan arasında kendini var etmeye çalışan, bakış açısına bağlı olumlu ve olumsuz imaj yüklenmeye müsait bir meslektir denilebilir (Çelik ve ark., 2012; Varaei ve ark., 2012).

Alan yazın incelendiğinde hemşirelik imajına ilişkin yapılan araştırmalarda genellikle olumsuz ifadeler yer verildiği görülmüştür. Bu olumsuz ifadeler ‘doktor yardımcısı, seksi, kendini adayan, itaatkâr şeklinde örneklendirilebilir (Dost ve Bahçecik, 2015; Orkun ve Çetin, 2017). Hemşirelik her ne kadar toplumsal alanda imaj açısından olumsuz bir noktada olsa da, modern hemşireliğin ilk kurucusu olan Florence Nightingale’den beri zor zamanlarda insanlığın yanında olmuştur (Köse, 2020; Taşkiran ve Bayık Temel, 2017). Nitekim 2019 yılı Aralık ayında Çin’in Wuhan kentinde ilk kez görülen ve tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 pandemisi de bunlardan biridir (De Rio ve Malani, 2020). Hemşireler COVID-19 Pandemi sürecinde yüksek riskli grupta yer alan, hasta bakımı ve yönetimi konusunda önemli rol oynayan meslek grubudur (Nie ve ark., 2020). International Council of Nurses (ICN), tarafından yapılan açıklamaya göre, dünya genelinde pek çok hemşire görevini icra ettiği sırada enfekte olmuş ve yaklaşık 600 hemşire de hayatını kaybetmiştir (International Council of Nurses [ICN], 2020). Sayısal veriler hemşireliğin toplumsal alandaki rolünün ne denli önemli olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur. Bu nedenle bu araştırma COVID-19 pandemi sürecinin toplumdaki hemşirelik imajını etkileyip etkilemediğini değerlendirmek amacı ile yapılmıştır. Elde edilen veriler bu alanda veri taban oluşturması bakımından önemlidir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma, nitel bir araştırma olup fenomenolojik tarzda desenlenmiştir.

Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma Ağustos 2020-Eylül 2020 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırma verileri sanal ortamda anlık mesajlaşma imkânı sunan bir mobil uygulama aracılığı toplanmıştır.

Örneklem/Çalışma Grubu/Katılımcılar

Evren

Araştırma evrenini her iki araştırmacının rehberinde kayıtlı 837 kişi oluşturmaktadır.

Örneklem

Araştırmada amaçlı örnekleme ve kartopu örnekleme yöntemleri kullanılmıştır.

Amaçlı Örneklem: Araştırmacılar kendi telefon rehberlerinde yer alan 18 yaş ve üstü yetişkin bireylerin iletişim adreslerini belirlemiştir. Yapılan ön incelemede her iki araştırmacının telefon rehberinde kayıtlı toplam birey sayısı 837 kişi olarak belirlenmiş ve ilk etapta bu kişilere ulaşım hedeflenmiştir.

Kartopu Örneklem: Hedeflenen kişilere hazırlanan anket formunun linki sanal ortamda iletilmiştir. Anket formuna anketi dolduran kişilerden, kendi mobil uygulamalarında kayıtlı olan 18 yaş ve üstü olan ve hemşire olmayan kişilerle anket linkini paylaşmalarına ilişkin not yazılmıştır. Araştırmaya Etik Kurul onayı alındıktan sonra başlanmıştır. Nitel araştırmalarda veriler tekrarlanmaya başladığında ve doyumluğa ulaştığında araştırmaya son verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Verilerin tekrar etmeye başladığı ve doyumluk noktasına ulaştığı anlaşıldığında (toplam 680 kişi) araştırmaya son verilmiştir.

Araştırmaya Dâhil Olma Kriterleri

- 18 yaş ve üzeri olmak
- Akıllı telefon kullanabilmek

Araştırmadan Dışlanma Kriterleri

- Hemşire olarak görev yapmak

Veri Toplama Araçları ve Süreçleri

Anket formunda literatür (Doğa ve Bahçecik, 2015; Kartal ve Kantek, 2018) doğrultusunda oluşturulan dokuz soru yer almıştır. Bu dokuz sorunun altısı kişisel özelliklere (yaş, medeni durum, cinsiyet, eğitim durumu, yaşanan yer ve meslek,) üçü pandemi ve hemşirelik imajına ilişkindir. Bu üç sorudan biri çoktan seçmeli (pandemi sürecinin hemşirelik imajına ilişkin düşünceleriniz üzerinde etkisinin olup olmadığı; oldu/olmadı) diğer iki soru (pandemi öncesinde hemşire deyince aklınıza gelen ilk üç kelime ne idi? Pandemi süreci ve hemşirelik adına bir değerlendirme yaparak görüşlerinizi kısaca yazar mısınız?) yarı yapılandırılmış olarak hazırlanmış, bireylerin soruları yanıtlamaları istenmiştir.

Verilerin Toplanması

Bireylere akıllı telefon üzerinden sanal ortamda anlık mesajlaşma imkânı sunan bir mobil uygulama aracılığı ile ulaşılmıştır. Veriler sanal ortamda oluşturulan online anket formu kullanılarak online özbildirim yöntemi ile toplanmıştır.

Açık uçlu olarak sorulan sorulardan; Pandemi öncesinde hemşire değince aklınıza gelen ilk 3 kelime ne idi? Sorusuna tüm katılımcılar (n:680) cevap verirken, pandemi süreci ve hemşirelik adına bir değerlendirme yaparak görüşlerinizi kısaca yazar mısınız? Sorusuna 541 katılımcı cevap vermiştir. Veriler bu sayılar üzerinden analiz edilmiştir.

Verilerin Analizi

İlk yedi soru sayı yüzde ile, diğer iki soru içerik analizi ile analiz edilmiştir. Katılımcıların yarı yapılandırılmış olarak hazırlanan iki soruya verdikleri cevaplar önce kendi içinde gruplanmış, ardından birbiriyle ilişkili ifadeler bir başlık altında toplanarak ana başlıklar elde edilmiştir. Ana başlıkların elde edilmesi ve kullanım sıklıklarının (f) hesaplanmasında elle analiz yöntemi kullanılmıştır.

BULGULAR

COVID-19 pandemi sürecinde hasta bakımı ve yönetimi konusunda önemli rol oynayan hemşirelerin toplumdaki imajının bu süreçten etkilenip etkilenmediğinin değerlendirildiği araştırma bulguları aşağıdaki gibidir.

Tablo 1

Bireylerin Kişisel Özelliklerinin Dağılımı

Özellikler	n	%	
Yaş (Ort ± SS)	30.9± 4.92 (Min- max: 18-57)		
Cinsiyet	Kadın	355	52.2
	Erkek	325	47.7
Medeni Durum	Evli	335	49.3
	Bekâr	345	50.7
Eğitim Durumu	İlköğretim	80	11.8
	Lise	211	31.0
	Lisans	335	49.3
	Lisansüstü	54	7.9
Yaşanılan Yer	Köy	29	4.2
	Kasaba	12	1.8
	İlçe	300	44.2
	İl	339	49.8
	Yöneticiler	39	5.7
Meslek Grubu	Profesyonel meslek mensupları	434	63.8
	Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	53	7.8
	Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	22	3.2
	Hizmet ve satış elemanları	60	8.9
	Çalışmıyor	72	10.6
Toplam	680	100	

Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 30.9± 4.92, %52.2'si kadın, %50.7'si bekâr, %49.3'ü lisans mezunu, %49.8'i ilde yaşamını sürmekte ve %63.8'i profesyonel meslek sahibidir (Tablo 1).

Tablo 2

Bireylerin Pandemi Süresinde Hemşirelik İmajına İlişkin Düşüncelerinin Dağılımı

Değişken		n	%
Cevaplar	Evet	478	70.3
	Hayır	202	29.7
Toplam		680	100

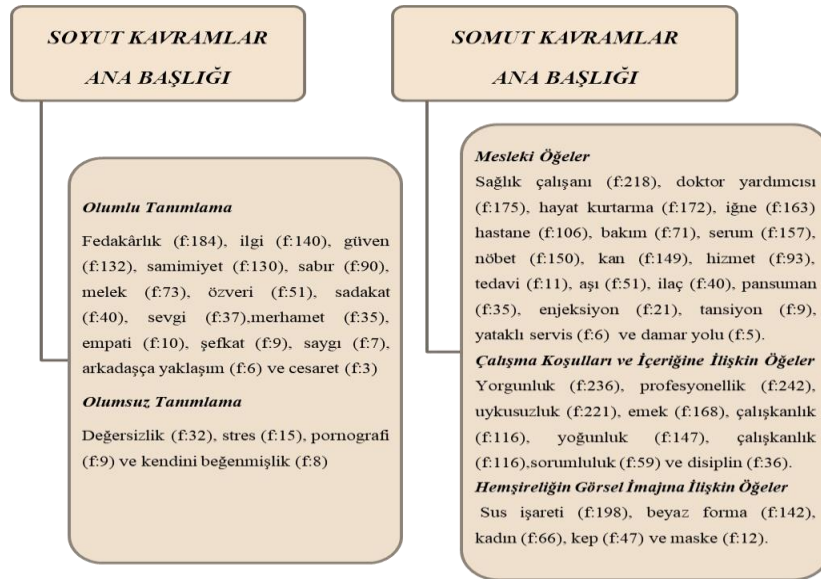
Katılımcıların %70.3'ü pandemi sürecinin hemşirelik ile ilgili imajlarını değiştirdiğini ifade etmiştir.

Katılımcıların Pandemi Öncesinde Hemşire Deyince Aklına Gelen İlk Üç Kelimeye İlişkin Verdiği Cevapların Analizi

Katılımcıların “Pandemi sürecinde hemşirelik deyince aklınıza gelen ilk üç kelime nedir?” sorusuna ilişkin soyut ve somut kavramlar içeren ifadeler sundukları görülmüştür. Bu ifadeler ve kullanım sıklıkları Şekil 1.'de gruplandırılmıştır.

Şekil 1

Katılımcıların Pandemi Öncesinde Hemşire Deyince Aklına Gelen İlk Üç Kelimeye İlişkin İfadelerinin Dağılımı



Soyut Kavramlar Ana Başlığı

Soyut kavramlar ana başlığı olumlu ve olumsuz tanımlama olmak üzere iki alt başlığa ayrılarak incelenmiştir (Şekil 1).

Olumlu Tanımlama: Olumlu tanımlama alt başlığı 15 ifade altında (fedakârlık, ilgi, güven, samimiyet, sabır, melek, özveri, sadakat, sevgi, merhamet, empati, şefkat, saygı, arkadaşça yaklaşım ve cesaret) gruplandırılmıştır (Şekil 1).

Olumsuz Tanımlama: Olumsuz tanımlama alt başlığı dört ifade altında (değersizlik, stres, kendini beğenmişlik ve pornografi) gruplandırılmıştır. (Şekil 1).

Somut Kavramlar Ana Başlığı

Soyut kavramlar ana başlığı mesleki öğeler, çalışma koşulları ve içeriğine ilişkin öğeler ve hemşireliğin görsel imajına ilişkin öğeler olmak üzere üç alt başlığa ayrılarak incelenmiştir (Şekil 1).

Mesleki Öğeler: Olumlu tanımlama alt başlığı 18 ifade altında (sağlık çalışanı, doktor yardımcısı, hayat kurtarma, hastane, iğne, serum, nöbet, kan, hizmet, bakım, aşı, ilaç, pansuman, enjeksiyon, tedavi, tansiyon, yataklı servis ve damar yolu) gruplandırılmıştır. (Şekil 1).

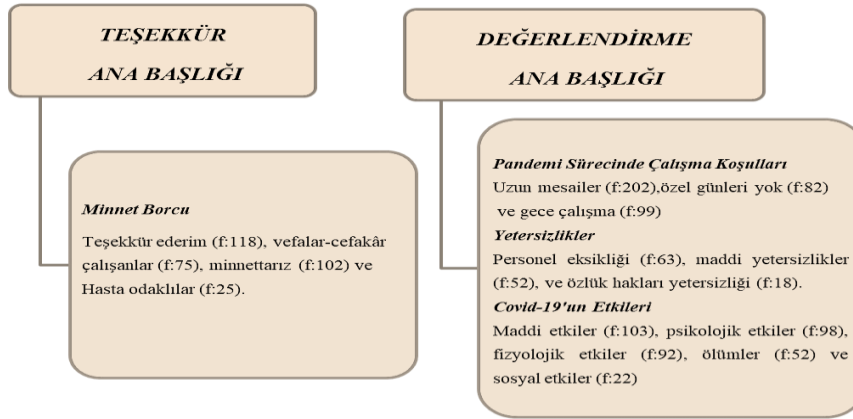
Çalışma Koşulları ve İçeriğine İlişkin Öğeler: Çalışma koşulları ve içeriğine ilişkin öğeler alt başlığı sekiz ifade altında (yorgunluk, emek, yoğunluk, profesyonellik, uykusuzluk, çalışkanlık, sorunluluk ve disiplin) gruplandırılmıştır (Şekil 1).

Hemşireliğin Görsel İmajına İlişkin Öğeler: Hemşireliğin görsel imajına ilişkin öğeler alt başlığı beş ifade altında (sus işareti, beyaz forma, kadın, kep ve maske) gruplandırılmıştır (Şekil 1).

Katılımcıların “Pandemi sürecinde hemşirelik adına bir değerlendirme yaparak görüşlerinizi kısaca yazar mısınız?” sorusuna teşekkür ve değerlendirme içerikli ifadeler sundukları görülmüştür. Bu ifadeler ve kullanım sıklıkları Şekil 2’de gruplandırılmıştır.

Şekil 2

Katılımcıların Pandemi Süreci ve Hemşirelik Adına Yaptığı Değerlendirmelerin Dağılımı



Teşekkür Ana Başlığı

Teşekkür ana başlığı *minnet borcu adı altında* bir alt başlıkta incelenmiştir (Şekil 2).

Minnet Borcu: Minnet borcu alt başlığı dört ifade altında (teşekkür ederim, minnettarız, vefalar-cefakâr çalışanlar ve hasta odaklılar) gruplandırılarak incelenmiştir (Şekil 2).

Araştırmada yer alan “Teşekkür Ana Başlığına” ilişkin görüş örnekleri aşağıda verilmiştir.

• *Nöbet, uykusuzluk, yoğunluk ve buna rağmen hastanın kaybedilmesi... Pandemi döneminde daha iyi anladık. Herkesin hastalanmamak için eve saklandığı bu dönemde ne büyük emek ne büyük cefa ne büyük vefa. Kimlere ulaşacak yazdıklarım bilmiyorum ama iyi ki varsınız beyaz melekler.*

• *Annem emekli bir hemşire. Pandemi döneminde yeniden göreve çağırılma söz konusu olduğunda düşünmeden gideceğini söylüyor hep. Çalışırken de çok zor şartlarda görev yaptı. Bir hemşire çocuğu olarak bu konuda sitemkârım. Uzatmayayım, başta annem olmak üzere tüm hemşireler sonsuz teşekkürü hak ediyor. Sağlık sisteminin bel kemiği hemşirelerdir. Dilerim kıymetiniz bilinir.*

Değerlendirme Ana Başlığı

Değerlendirme ana başlığı pandemi sürecinde çalışma koşulları, yetersizlikler ve COVID-19 ‘un etkileri adı altında üç gruba ayrılarak incelenmiştir (Şekil 2).

Pandemi Sürecinde Çalışma Koşulları: Çalışma koşulları alt başlığı üç ifade altında (uzun mesailer, gece çalışma ve özel günleri yok) gruplandırılmıştır (Şekil 2).

Araştırmada yer alan bireylerin bu konudaki görüş örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

- *O kadar saat o tutulumun içinde nasıl durabiliyorlar çok zor gerçekten.*
- *Covit döneminde zaten zor olan mesailerinin daha da katlandığını düşünüyorum. Emek sabır gerekiyor. Ben olsam bu kadar katlanamazdım herhalde. Tüm sağlık çalışanları çok özverili. Esnek mesai her alanda var sağlıkta yok. En çok onlar yürüttü bu süreci, (bu meslek) sabır işi. Önceden hemşireleri kızan bağırان sadece kan alıp serum takan hanımlar olarak bilirdim. Pandemi bu konuda ufkumuzu genişletti. Allah kolaylık versin zor çok zor.*
- *Eşim hemşire bende subayım O bizi korumak için otelde kalmak zorunda. Durum çok zor ve şartlar ağır. Hemşireliği eşim vasıtaıyla yakından tanırdım ama bu duruma düşeceğimiz aklımın ucundan geçmezdi. Aldıkları para sonuna kadar helal ama miktarı yetersiz. Pandemi sonrasında düzenlemeler yapılmalı diye düşünüyorum.*

Yetersizlikler: Yetersizlikler alt başlığı üç ifade altında (maddi yetersizlikler, personel eksikliği ve özlük hakları yetersizliği) gruplandırılarak incelenmiştir (Şekil 2).

Araştırmada yer alan bireylerin bu konudaki görüş örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

- *... Bir hemşirenin maaşı max 5000 tl ondan istenen canı pahasına çalışmak...*
- *Sağlık Bakanlığı tarafından sürekli atama yapıyorsa am bir türlü sağlık alanındaki açık kapatılmadı. Her hemşire röportajında aynı ifadeler fazla çalışma eksik personel. Bir düzenleme şart bence. Özellikle bu zorlu şartlarda. Bu insanlar bir maske bir tulum ile artık bu ekipmanlar ne kadar korursa. Kayıplar malum her gün bir sağlık çalışanını COVID-19 ‘dan kaybediyoruz. Zaten (sağlıkçı sayısı) eksik, olanlarda vefat ediyor...*
- *Pandemi sürecinde ek ödenek aldılar sanıyorum hemşirelerde. Ama bu işin para için yapılmayacağını düşünüyorum. COVID-19 tüm dünyaya bir tokat gibi geldi. Herkes herkesin kıymetini anlıyor. Alt üst olduk yahu.*
- *Son genelgeye göre yıllık izinlerde kapatılmış, emeklide olunmuyor, istifada edilmiyor. Bu insanların canı yok mu? Not: Hemşire annesiyim.*

COVID-19’un etkileri: COVID-19’un Etkileri alt başlığı beş (fizyolojik etkiler, psikolojik etkiler, sosyal etkiler, maddi etkiler ve ölümler) ifade altında gruplandırılarak incelenmiştir (Şekil 2).

Araştırmada yer alan bireylerin bu konudaki görüş örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

- *... O beyaz tutumların içinde saatlerce uykusuz çalışmak yürek ister...*
- *Sağlık çalışanları bu dönem de tükendiler gerçekten sonu olmayan bir süreç. Ailerine hasret yaşayan insanlar bunlar, gerçekten çok üzülüyorum ya.*
- *... Her gün bir hemşire korana olup ölüyor...*
- *Herkesi fazlaca etkiledi bu süreç ama en çokta sağlık camiasını. Hastaneler evleri oldu resmen. Görüyoruz duyuyoruz instagramda facade. Hemşire 3 yakınım var. Herkes tedirgin onlar bulaştırmaktan korkuyor, bizde hasta olmaktan. Kimse bunu istemez sonuçta. İnsanları (hemşireleri) dışlıyoruz resmen...*
- *... Hemşire deyince hemen aklıma iğne gelirdi. Şimdi tulum gözlük maske geliyor ne acı. Allah korusun herkesi.*

TARTIŞMA

COVID-19 pandemi süreci insanlık için büyük bir sınav olmuş ve insanların sosyal ekonomik ve kültürel açıdan farklı bakış açıları kazanmalarına sebep olmuştur. Özellikle pandemi döneminde mücadelenin merkezinde yer almış meslek grupları için toplumsal meslek imajı anlamında değişiklikler meydana gelmiştir. Mesleki imaj bakımından yıllardır farklı kalıp yargılarla özdeşleşmiş olan hemşirelik içinde benzer bir değişiklik olup olmadığının incelenmesi amacıyla yürüttüğümüz araştırmada hemşirelik imajı adına katılımcıların %70.3'ü pandemi sürecinde görüş değişikliği yaşadıklarını belirtmiştir (Tablo 2).

Pandemi öncesi dönem için bireylerden elde edilen görüşler soyut ve somut kavramlar olmak üzere iki ana başlıkta incelenmiştir (Şekil 1).

Soyut Kavramlar Ana Başlığının Tartışılması: Soyut kavramlar olumlu ve olumsuz tanımlama şeklinde iki alt başlığa ayrılarak incelenmiştir. Katılımcı görüşlerinin olumlu tanımlama alt başlığında yoğunlaştığı görülmüştür (Şekil 1).

Olumlu tanımlama alt temasına ilişkin bireyler sıklıkla fedakârlık (f:184), ilgi (f:140), güven (f:132) ve samimiyet (f:130) konularına ilişkin görüş bildirmiştir (Şekil 1). Bulgularımız literatür ile benzerlik göstermiştir. Keçeci ve diğerleri tarafından (2014) hemşirelik imajına ilişkin yürütülen araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların büyük çoğunluğu hemşirelere ilişkin olumlu (kuran dostane, nazik, merhametli, iyi huylu, kolay ulaşılan, samimi, sevgi dolu, insanlarla iyi iletişimci, rehber) tanımlamalar yapmıştır (Keçeci ve ark., 2014). Yine Meiring ve Wyk (2013)'nin Güney Afrika'da yürüttüğü bir araştırmada katılımcılar tarafından hemşireler çalışkan, düşünceli ve anlayışlı bireyler olarak tanımlanmıştır (Meiring ve Wyk, 2013). Çelik, Pasinlioğlu, Kocabeyoğlu ve Çetin (2013) 'de hemşirelik imajına ilişkin araştırma sonuçlarında toplumsal hemşirelik imajına ilişkin olumlu verilere ulaştıklarını bildirmiştir (Çelik ve ark., 2013). Toplumsal hemşirelik imajına ilişkin olumlu tanımlamaların yoğun olmasının başlıca nedeninin hemşirelik eğitiminin dayandığı "her hasta özeldir" anlayışı olduğu düşünülmüştür. Çünkü hemşirelik öğrencileri birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar bu bilgi ile harmanlanarak eğitilmekte ve mezun olurken de meslek andı ile bu anlayışı içselleştirerek mesleki hayatlarına başlamaktadır. Hastalara mesleki bir obje değil özel birer birey olduklarını hissettirmeleri ve verdikleri bireysel tedavi ve bakım, hastalık süresince hastaları şifa ile taburcu edebilme çabası toplumsal bağlamda olumlu yansımaları neden olmuş olabilir. Ayrıca 24 saatlik mesai anlayışı ile hastalara verilen her anında yanınızdayız mesajı ve hastalara yaklaşımdaki profesyonel iletişim becerileri hemşirelik imajının toplumsal alanda olumlu algılanmasına yardımcı olabilir.

Somit Kavramlar Ana Başlığının Tartışılması: Somut kavramlar mesleki öğeler, çalışma koşulları ve içeriğine ilişkin öğeler ve hemşireliğin görsel algısına ilişkin öğeler olmak üzere üç alt başlığa ayrılarak incelenmiştir. Yapılan incelemede katılımcıların sıklıkla çalışma koşulları ve içeriğine ilişkin öğeler alt temasına ilişkin görüş bildirdiği görülmüştür (Şekil 1).

Çalışma koşulları ve içeriğine ilişkin öğeler alt başlığında katılımcı görüşleri yorgunluk (f:236), uykusuzluk (f:221), emek (f:168) ve yoğunluk (f:147) gibi çalışma koşullarından kaynaklı olumsuzluklarla şekillenmiş konulara yöneliktir. Nöbetli çalışma saatleri, çalışma ortamından kaynaklı ciddi riskler, çalışma koşullarının hemşireler üzerinde bıraktığı etkiler ve ülke genelinde yaşanan hemşire eksikliğine bağlı hemşire başına düşen hasta sayısının fazlalığı gibi sebeplerin hemşirelik için toplumsal alanda negatif bir algı oluşturduğu düşünülmektedir. Alan yazın incelendiğinde hemşireliğin çalışma koşulları ve bu koşulların hemşireler üzerinde bıraktığı olumsuz etkilere (tükenmişlik, yıpranma, fiziki rahatsızlık...) rastlamak mümkündür (Canadas-De la Fuente vd., 2015; Çam ve Engin, 2017; Yeşilçiçek Çalık vd., 2015). Bulgularımız ve literatür bulguları ışığında çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve bu duruma ilişkin toplumsal bilgilendirmenin hemşirelik algısı üzerinde olumlu etki

yaratacağı söylenebilir.

Özetle; pandemi öncesi hemşirelik imajı üzerine genel bir değerlendirme yapmak gerekirse, çalışma koşulları ve çalışma şartlarının zorluğu hemşirelik imajını olumsuz etkilemiş olmasına rağmen mesleki yaklaşım ve insani ilişkiler bazında hemşireliğin olumlu bir imaja sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Pandemi sürecindeki hemşirelik imajı teşekkür ve değerlendirme olarak iki ana başlıkta incelenmiştir (Şekil 2)

Teşekkür Ana Başlığının Tartışılması: Teşekkür ana başlığı minnet borcu adı altında bir alt başlıkta incelenmiştir. Bu başlığa ilişkin birey görüşleri teşekkür ederim (f:118) ve minnettarız (f:102) kodları üzerinde yoğunlaşmıştır (Şekil 2). Bu sonucun hemşirelerin pandemi sürecindeki verdikleri özverili hizmete bağlı olduğu düşünülmektedir. Çünkü hasta bakım hizmeti verirken COVID-19 pozitif olup sonrasında hayatını kaybeden çok sayıda sağlık çalışanı bulunmaktadır. Çin’de sağlık çalışanları arasında COVID-19 pozitifliğinin, %3.46 ile %28.9 arasında olduğu rapor edilmiştir (Wang vd., 2020; Lancet, 2020). Birleşik Krallık’ta sağlık çalışanlarındaki COVID-19 pozitifliği %14.5 (Hunter vd., 2020), Amerika’nın Massachusetts eyaletinde %12,9 (Wang vd., 2020), İtalya’da yapılan farklı çalışmalarda %10.6-20.0 arasında (Remuzzi ve Remuzzi, 2020), İspanya’nın Madrid şehrinde %38 olarak belirtilmiştir (Folgueira ve ark., 2020; Hunter ve ark., 2020; Lancet, 2020; Wang ve ark., 2020). Türkiye’de ise ilk vakanın görüldüğü 11 Mart 2020 ile 2 Eylül 2020 tarihleri arasında 29.865 sağlık çalışanının COVID-19’a yakalandığı (toplam vakanın %10.9’u) ve bunların 52’sinin hayatını kaybettiği bildirilmiştir (<https://www.medimagazin.com.tr>). Yaşanılan can kayıplarının toplumsal açıdan minnet duygusu yaratması olağandır. Bir katılımcının “*Ne desem bilmiyorum ki. Gerçekten tüm sağlık çalışanları bu süreçte çok yıprandı. Çevremde de tanıdım birkaç arkadaşım hemşire. Onlardan hastane ortamını ve vakaları duyunca çok ürperiyorum. Önceden her şeyi doktor planlar ve hemşire sadece uygulayıcı olandır şeklinde düşünürdüm. Belki de pandemi öncesi hastane ortamını yeteri kadar bilmediğimdendi bu düşüncem. Tv ve sosyal medyayla şu 6 aylık zaman diliminde bilgilendirildik koşullar hakkında. Allah yardımcıları olsun. Tüm sağlık çalışanlarına ne kadar teşekkür etsem az.*” ifadesi minnet ve teşekkür boyutunun anlaşılması için örnek verilebilir. Bu açıdan bakıldığında pandemi sürecinin hemşirelik adına büyük can kayıpları yaratmasına rağmen toplum tarafından farkındalık kazanıp toplumsal imaj bakımından olumlu ilerlemelere neden olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Değerlendirme Ana Başlığının Tartışılması: Değerlendirme ana başlığı pandemi sürecinde çalışma koşulları, yetersizlikler ve COVID-19 ‘un etkileri adı altında üç alt başlığa ayrılarak incelenmiştir. Bu konuya ilişkin görüşleri sıklıkla Pandemi Sürecinde Çalışma Koşulları içinde yer alan uzun mesailer (f:202) ve gece nöbetleri (f:99) üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir (Şekil 2). Katılımcı görüşlerinin ilgili kodlarda yoğunlaşmış olmasında medyanın etkisi olduğu düşünülmektedir. Medya, sağlık çalışanlarının durumunu daha derinden ele almış ve toplumsal alana yansıtımda etkili olmuştur. Özellikle hemşirelerin çalışma koşullarının medyaya yansıtılması, toplumsal hemşirelik imajının değişikliğe uğramasında önemli olmuştur. Eyikara ve diğerlerinin (2019) hemşirelik ve medya ilişkisini inceledikleri araştırmalarında hemşirelik imajı üzerine medyanın öneme sahip olduğunu bildirmiştir (Eyikara ve ark., 2019). Yine bulgularımız arasında yer alan “*Haberlerde izledim. GATA hemşireler Covid pozitifhastalar bakarken bir ay boyunca ailelerinden uzak kalmak zorunda kalıyormuş. Hepsi anne, hepsi evlat, hepsi eş. Hemşireliğe ve sağlık alınına bakış açım bu dönemde tamamıyla değişti. Yük onlarda kolaylıklar diliyorum.*” ifadesi de medyanın etkisini bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu sebeple hemşirelik imajı adına yapılacak çalışmalarda medyanın kitlesel etkisinden yararlanılması gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca medyada yansıtılan hemşirelik imajı üzerine araştırmalar yapılarak olumsuz ya da hatalı yansımaların önüne geçilmelidir. Hemşirelik adına oluşturulan sosyal medya kaynakları ile bu platformda hemşireliğin topluma gerçek yönleriyle tanıtılması sağlanmalıdır.

SONUÇ

Araştırmada toplumsal hemşirelik imajı pandemi öncesi dönem için değerlendirildiğinde (soyut kavramlar düşünüldüğünde) olumlu, ancak çalışma koşulları ve maddi dönüt açısından olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadaki katılımcıların çoğu pandemi döneminin hemşireliğe olan bakış açılarında olumlu yönde değişiklik yarattığına ilişkin görüş bildirmiştir. Ayrıca pandemi dönemi ile birlikte hemşirelik mesleğini daha yakından tanıma fırsatı bulduklarını ifade ederek meslek üyelerine olan teşekkür ve minnet duygularından yoğun olarak bahsetmişlerdir. Özetle COVID-19 pandemi dönemi toplumsal hemşirelik imajında değişikliğe neden olmuş ve hemşirelik adına toplumsal alanda farkındalık yaratmıştır.

İlgili bulgular ışığında COVID-19 pandemisi sonrası hemşirelik adına oluşturulmuş olumlu imaj değişiminin devamlılığını sağlayacak çalışmaların artırılması ve medya etkisinde yararlanarak hemşirelik algısının kitlelere doğru şekilde aktarılmasının sağlanması önerilir.

SINIRLILIKLAR

Araştırmacıların hemşire oluşu ve katılımcıların en az bir hemşireyi tanıyor olma ihtimalı görüş değişikliğine neden olabileceğinden araştırmayı sınırlandırmıştır.

Teşekkür

Araştırmada yer alan katılımcılara teşekkür ederiz.

Etik Onay

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik onay (28.07.2020 E-25403353-050.99-92033) alınmıştır. Anket Formunun ilk sayfasında araştırma hakkında bilgilendirme yazılmıştır. Bilgilendirmenin sonunda bireylerin gönüllü katıldığını işaretlemeleri için bir kutucuğu işaretlemeleri istenmiştir. İşaretlemeyenler araştırmaya dâhil edilmemiştir.

Çıkar Çatışması

Araştırmamızda çıkar çatışması söz konusu değildir.

Finansal Destek

Araştırma için hiçbir kurum ya da kuruluştan finansal destek alınmamıştır.

Yazar Katkıları

Tasarım: F.K.E., N.D., Veri Toplama veya veri girişi yapma: F.K.E., N.D., Analiz ve yorum: F.K.E., N.D., Literatür tarama: F.K.E., N.D., Yazma: F.K.E., N.D.

KAYNAKLAR

- Adriaenssens, J., De Gucht, V., Van Der Doef, M., & Maes, S. (2011). Exploring the burden emergency care: predictors of stresshealth outcomes in emergency nurses. *Journal of Advanced Nursing*, 67(6), 1317-1328. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2010.05599.x>
- Canadas De la Fuente, G.A., Vargas C., San Luis, C., Garcia, I., Canadas, G.R., & De la Fuente E.I. (2015). Risk factors and prevalence of burnout syndrome in the nursing profession. *International Journal of Nursing Studies*, 52(1), 240-249. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2014.07.001>.
- Çam, M. O., & Engin, E. (2017). Hemşirelerde tükenmişlik. *Journal of International Social Research*, 10(51). <https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/burnout-in-nurses.pdf>

- Çelik, A. S., Pasinlioğlu, T., Kocabeyoğlu, T., & Çetin, S. (2013). Hemşirelik mesleğinin toplumdaki imajının belirlenmesi. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 21(3), 147-153. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/fnijn/issue/9011/112250>
- Del Rio, C., & Malani, P. N. (2020). COVID-19 new insights on a rapidly changing epidemic. *JAMA*, 323(14), 1339-1340. <https://doi.org/10.1001/jama.2020.3072>
- Dost, A., & Bahçecik, N. A. (2015). Hemşirelik mesleğine yönelik imaj ölçeği geliştirilmesi. *JAREN*, 1(2), 51-59. https://jag.journalagent.com/jaren/pdfs/JAREN_1_2_51_59.pdf
- Eyikara, E., Eyüboğlu, G., & Baykara, Z. G. (2019). Hemşirelik mesleğinin gazetelere yansması: on beş yıllık değişim. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 22(1), 41-48. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunihem/issue/44383/412485>
- Folgueira, M. D., Munoz-Ruiperez, C., Alonso-Lopez, M. A., & Delgado, R. (2020). SARS-CoV-2 infection in health care workers in a large public hospital in Madrid, Spain, during March 2020. <http://medrxiv.org/content/early/2020/04/11/2020.04.07.20055723.abstract>
- Hendel, T., & Kagan, I. (2011). Professional image and intention to emigrate among Israeli nurses and nursing students. *Nurse Education Today*, 31(3), 259-262. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2010.11.008>
- Hunter, E., Price, D. A., Murphy, E., van der Loeff, I. S., Baker, K. F., Lendrem, D., Lendrem, C., Schmid, M. L., Pareja-Cebrian, L., Welch, A., Payne, B., & Duncan, C. (2020). First experience of COVID-19 screening of health-care workers in England. *Lancet (London, England)*, 395(10234), e77-e78. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30970-3](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30970-3)
- ICN 2020; Dünya Sağlıkta Öncü Bir Ses. https://2020.icnvoicetolead.com/wp-content/uploads/2020/05/IND2020_Toolkit_TURKISH.pdf. Erişim Tarihi: 19.05.2020
- Kartal, H., & Kantek, F. (2018). Yönetici hemşirelerde hemşirelik imajı ölçeğinin psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Medical Journal of Bakirkoy*, 14(2). https://cms.galenos.com.tr/Uploads/Article_19990/BTD-14-190-En.pdf
- Keçeci, A., Celik Durmuş, S., Oruç, D., & Öner Kapisiz, Ö. (2014). The society's view of nursing in Turkey. *Hospital Topics*, 92(2), 36-43. <https://doi.org/10.1080/00185868.2014.906838>
- Korkmaz, F., Görgülü, S. (2010). Hemşirelerin, meslek ölçütleri bağlamında hemşireliğe ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 17(1), 1-17. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/88522>
- Köse, A. (2020). Sağlıkta dönüşümünde hemşire insan gücü. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3), 300-306. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gumussagbil/issue/56802/691612>
- Lancet, T. (2020). COVID-19: Protecting health-care workers. *Lancet (London, England)*, 395 (10228), 922. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30644-9](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30644-9)
- Medimagazin. Sağlık Bakanlığı, Basın Açıklaması. "Fahrettin Koca ilk kez sayı verdi: 29 bin 865 sağlık çalışanı enfekte..." [cited 2020 sep 3]; Available from: <https://124.im/1dMfl>
- Meiring, A., & Van Wyk, N. C. (2013). The image of nurses and nursing as perceived by the South African public. *Africa Journal of Nursing and Midwifery*, 15(2), 3-15. <https://124.im/jecvlg>
- Nie, A., Su, X., Zhang, S., Guan, W., & Li, J. (2020). Psychological impact of COVID-19 outbreak on frontline nurses: A cross-sectional survey study. *Journal of clinical nursing*, 29(21-22), 4217-4226. <https://doi.org/10.1111/jocn.15454>

- Orkun, N., Çetin, P. (2017). Hemşirelik imajı ve 1950’li yıllarda bir seri ilan. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 10(4), 275-278. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/deuhfed/issue/46787/586709>
- Özata, M., & Aslan, Ş. (2010). Hastanede çalışan hemşirelerin mesleki imaj algılamalarının araştırılması. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 10(19), 251-268. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/susead/issue/28416/302514>
- Özdelikara, A., Boğa, N., & Çayan, N. (2015). Hemşirelik öğrencilerine ve sağlık alanı dışındaki öğrencilere göre hemşirelik imajı. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(2),1-5. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/duzcesbed/issue/4849/66646>
- Özdemirci, A. (2012). Popüler Kültür Tüketim Psikolojisi ve İmaj Yönetimi, İstanbul: Beta Yayıncılık, 74.
- Remuzzi, A., & Remuzzi, G. (2020). COVID-19 and Italy: what next?. *Lancet (London, England)*, 395(10231), 1225–1228. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30627-9](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30627-9)
- Sabancıogullari, S., & Dogan, S. (2011). Professional image and nursing dimension reflected to out of professional identity/Profesyonel kimliğin dışı yansıyan boyutu: profesyonel imaj ve hemşirelik. *Journal of Education and Research in Nursing*, 8(2), 28-38. <https://124.im/4iyXM>
- Social Baker Sosyal medya İstatistikleri. <https://internet.btk.gov.tr/istatistikler> Erişim Tarihi: 29.05.2020
- Taşkıran, G., & Temel, A. B. (2017). Tutkulu bir istatistikçi: Florence Nightingale. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 10(2),113-120. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/deuhfed/issue/46791/586753>
- Terzioğlu, F., & Taşkın, L. (2008). Kadının toplumsal cinsiyet rolünün liderlik davranışlarına ve hemşirelik mesleğine yansımaları. *CÜ Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12(2), 62-67. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gumussagbil/issue/32272/359553>
- Varaei, S., Vaismoradi, M., Jasper, M., & Faghihzadeh, S. (2012). *Iranian nurses self-perception factors influencing nursing image. Journal of Nursing Management*, 20(4), 551–560. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2834.2012.01397>
- Wang, D., Hu, B., Hu, C., Zhu, F., Liu, X., Zhang, J., Wang, B., Xiang, H., Cheng, Z., Xiong, Y., Zhao, Y., Li, Y., Wang, X., & Peng, Z. (2020). Clinical Characteristics of 138 Hospitalized Patients With 2019 Novel Coronavirus-Infected Pneumonia in Wuhan, China. *JAMA*, 323(11), 1061–1069. <https://doi.org/10.1001/jama.2020.1585>
- Yeşilççek Çalık, K., Aktaş, S., Kobyay Bulut, H., Özdaş Anahar, E. (2015) . Vardiyalı ve nöbet sistemi şeklindeki çalışma düzeninin hemşireler üzerine etkisi. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 1(1), 33-45. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hsp/issue/9194/115420>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Image is the idea or impression that a person, community or institution leaves on their minds willingly or unwillingly (Dost & Bahçecik, 2015). In this context, image is the person's expressing himself as accurately and effectively as possible by using all communication tools (Özdemir, 2012). The concept of image is a subject open to positive and negative evaluations that can be defined differently. While image is defined as the key to success in positive definitions, it is defined as false, unreal and artificial features in negative definitions (Özdelikara et al., 2015). The concept of image has sub-dimensions such as personal image, professional image and social image (Korkmaz & Görgülü, 2010). Professional image is an important value for all professions as in nursing. It is known that professional image has an important role on the professionalization of nursing, which has a long history. There are internal and external factors that cause the image of nursing to be perceived differently in society. Internal factors; role ambiguity, role confusion, lack of professional confidence, shyness, and low self-esteem. External factors are the traditional assistant role of nurses, hierarchical structure of health institutions, perception of physicians as authority or team leader, threat of legal action and fear of losing their job. For this reason, the image of nursing is a subject that has always been discussed and recommended in a long historical process. The COVID-19 pandemic process has been a great test for humanity and has given people different social, economic and cultural perspectives. Especially during the pandemic period, there have been changes in the social image of professions for the occupational groups that are at the center of the struggle. Therefore, this study aimed to determine the effect of the COVID-19 pandemic period on the social nursing image.

Method: The research is a qualitative research and was designed in a phenomenological pattern. The data of the study consists of a total of nine questions, six of which are about personal characteristics and three about the image of nursing. The data were collected through a questionnaire created in the virtual environment between August 2020 and September 2020. Purposive sampling and snowball sampling methods were used in the selection of the sample, and the research was carried out with 680 people. The obtained data were evaluated by number, percentage and content analysis.

Results: The average age of the individuals participating in the research is 30.9 ± 4.92 , 52.2% are female, 50.7% are single, 49.3% are undergraduate graduates, 49.8% are residing in the province. . 63.8% of them have a professional occupation. She stated that the nursing process changed her thoughts about the image of nursing. The expressions of the participants regarding the first three words such as health worker, doctor's assistant, serum that come to mind when the nurse is mentioned before the pandemic; It is seen that he concentrates on abstract concepts such as self-sacrifice, interest and trust. The views of the participants on nursing during the pandemic process were examined under two main headings as acceptance and evaluation. Intensely, individuals made comments that included thanks and gratitude to the nurses.

Discussions: This study was conducted to determine the effect of the COVID-19 pandemic period on the social nursing image. Most of the participants (70.3%) stated that the pandemic period led to positive changes in their perspectives on nursing. However, the image of social nursing was negative in terms of working conditions and material feedback. Abstract concepts were analyzed by dividing into two sub-titles as positive and negative definitions. Positive definitions were found to be self-sacrifice, interest, trust and sincerity. Keçeci et al. (2014), the majority of the participants were found to have positive attitudes towards nurses (friendly, gentle, compassionate, good-natured, easily accessible, sincere, loving, good communication with people, guide) (Keçeci et al., 2014).

Conclusions: When the social nursing image of the pre-pandemic period was evaluated in the study (considering abstract concepts), it was concluded that it was positive, but negative in terms of working conditions and material feedback. Most of the participants in the study stated that the pandemic period created a positive change in their perspectives on nursing. In addition, they stated that they had the opportunity to get to know the nursing profession more closely with the pandemic period and intensely expressed their feelings of gratitude and gratitude towards the members of the profession. In summary, the COVID-19 pandemic period has caused a change in the image of social nursing and has created awareness on behalf of nursing in the social field. In the light of the relevant findings, it is recommended to increase the studies that will ensure the continuity of the positive image.